

Tipovi zadataka:

Teorija brojeva:

1. Koji je najveći zajednički djelitelj (mjera) brojeva 172 i 54
2. Ostatak dijeljenja broja 7^{99} sa 16
3. Koja je zadnja znamenka broja 43^{44}
4. Je li broj $2222^{5555} + 5555^{2222}$ djeljiv sa 3
5. Kongruencija (x je na lijevoj strani) - računa se mjera, crta se tablica, postavlja se $x \equiv ub \pmod{m}$, itd.
6. Nepoznanica u relaciji (x na desnoj strani) - ako je m (iz $x \pmod{m}$) složen broj, onda se koristi fermatov teorem ($P(m)=P(a)P(b)=(a-1)(b-1)$, itd.), a ako je prost onda se koristi fermatov teorem (opet?) ($a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$). Treba se dobiti relacija koja ima m (iz $x \pmod{m}$) koji je isti kao u zadanoj relaciji, pa možemo zaključiti da je to x.
7. Sustavi - ako su m-ovi prosti onda se izračuna njihov produkt, onda se računa x_1, x_2, x_3 , itd. Ako su složeni, onda se trebaju rastaviti na svoje faktore, pa grupirati slične kongruencije, pa onda stvoriti novi sustav koji se sastoji samo od prostih m-ova, pa onda nastaviti kao i za prvu vrstu sustava.
8. Pronaci proste brojeve gdje (prva jednadžba) dijeli (druga jednadžba). Ovdje se koriste pravila npr: ako p^2 dijeli neki broj, onda i p dijeli taj broj. Također se koristi fermatov teorem ($a^p \equiv a \pmod{p}$). Zatim se uzimaju prosti p-ovi i provjerava se koji odgovara.
9. Polinomijalne kongruencije (polinom na lijevoj strani, nešto mod nešto na desnoj) - provjerava se je li koeficijent uz prvi član na lijevoj strani višekratnik mod-a sa desne strane. Ako nije, onda eksponent na prvom članu sa lijeve strane je max broj rješavanja. Pisemo x-eve od 0 do m (gdje je m mod sa desne strane). Ako jest višekratnik, onda uklanjamo taj član, prepisujemo novu jednadžbu, pa ponovno rješavamo. Ako se desi da imamo više rješavanja od eksponenta prvog člana, onda moramo provjeriti je li koeficijent svakog člana višekratnih m-a sa desne strane. Ako jest, onda su sva rješavanja validna.
10. Linearne diofantske jednadžbe (npr. $ax+by=c$) - više načina rješavanja:
  - Ako je $c = 0$, onda izražavamo x i y pomoću t i to nam je konačno rješenje.
  - Ako $c \neq 0$, onda prvo računamo homogeno rješenje (isto kao iznad), pa onda napamet pronadjemo jedno partikularno rješenje. Njih zbrojimo i to je konačno rješenje.
  - Ako su a i $b \gg c$, onda homogeno rješenje računamo kao normalno, a partikularno računamo putem euklidovog algoritma, te pokušavamo pokazati broj 1 pomoću višekratnika od a i b. Zatim to sve pomnožimo sa c, i koeficijenti uz a i b su partikularno rješenje (moramo paziti na predznake, a i b moraju imati isti predznak kao u zadanoj formuli). Zatim zbrojimo homogeno i partikularno i to je konačno rješenje.
  - Ako su a i $b < c$ a ne možemo napamet naći partikularno rješenje, onda uzimamo x ili y (ko god ima manji koeficijent uz sebe) te njega izražavamo putem druge varijable. Rezultirajuću jednadžbu pokušamo pokratiti što više možemo, dok ne dobijemo niz cijelih brojeva okončan razlomkom. Moramo pronaci sve vrijednosti

varijable u razlomku za koju je rezultat tog razlomka cijeli broj, te preko toga mozemo izracunati tu samu varijablu (varijable izrazimo pomocu nove varijable u , postavimo te izraze u 0, te racunamo u . Nakon toga postavljamo interval na brojevnoj liniji od $\min(u_1, u_2)$ i $\max(u_1, u_2)$, te uzimamo cijelobrojne vrijednosti iz tog intervala. Zatim to ubacujemo u x i y i dobijemo nekoliko rjesenja).

- Ako najveći zajednički djelitelj od a i b ne dijeli c , onda nema rjesenja.
- Formulu smijemo podijeliti sa nekim brojem na pocetku ako je to korisno

11. Nelinearne diofantske jednadzbe - 7 metoda:

- Faktorizacija: treba se prepoznati da zadana jednadzba se moze potpuno faktorizirati, tako da je na lijevo strani umnozak a na desnoj strani jedan broj. Zatim mozemo uzeti svaki faktor tog broja sa desne strane pa racunati varijable sa lijeve. Ponekad se treba napraviti puno sustava. Ova se metoda najlakse prepozna ako na lijevoj strani stvorimo neki oblik polinoma, no inace se treba dobro paziti.
- Kvocijent: ako se trazi dijeli li jedan broj nekog drugog, onda se koristi ova metoda. Inace se moze koristiti ako ne mozemo faktorizacijom - jednu varijablu (najcesce y) izrazimo kao razlomak na desnoj strani pomocu x -ova. Zatim desnu stranu pokusamo skratiti sto vise mozemo, te zadnji clan ce biti razlomak za kojeg trebamo pronaci vrijednosti x -a za koje je rezultat cijeli broj. Zatim to ubacimo u x i y i dobijemo nekoliko rjesenja. Cesto ima puno sustava.
- Zbroj: Najcesce se koristi ako je na lijevoj strani jedna varijabla na velik eksponent (npr. 4 ili 5), a na desnoj strani mal broj. U tom slucaju mozemo suziti vrijednosti clana koji ima taj veliki koeficijent na jako mal interval (npr. brojevi -1, 0, i 1), te izracunati drugu varijablu pomocu tih vrijednosti. Ova se metoda koristi ako na lijevoj strani ne mozemo nista faktorizirati i imamo velik eksponent na jednom od clanova sto bi znacilo da metoda kvocijenta ne bi bila korisna.
- Poslijednja znamenka: Jedna od laksih metoda no zahtijeva da je na desnoj strani konkretan broj a da varijable imaju koeficijente/ eksponente uz njih pomocu kojih mozemo zakljuciti koja im je zadnja znamenka. Pravila: kvadrati zavravaju sa 0, 1, 4, 5, 6, 9, kubovi zavravaju sa 0, 1, 8, 9, a potencije na 4 zavravaju sa 0, 1, 5, 6. Brojevi pomnozeni sa 2 uvijek zavravaju parnim brojem, brojevi pomnozeni sa 5 uvijek zavravaju sa 0 ili 5, i brojevi pomnozeni sa 10 uvijek zavravaju sa 0, itd. Pomocu ovoga mozemo zakljuciti postoje li rjesenje ili ne.
- Kongruencija/modulo: Racunamo ostatke brojeva, najcesce nakon dijeljenja sa 2. Pravila: paran+paran=paran, neparan+neparan=paran, paran+neparan=neparan. Pomocu ovoga mozemo zakljuciti postoji li rjesenje ili ne.
- Zbroj potencije s parnim eksponentom: Rijedak slucaj, koristi se kada je na lijevoj strani zbroj kvadrata (iltiga parnih potencija) a na desnoj strani mal broj, koji se moze napraviti od zbroja kvadrata (npr. $13 = 4 + 9$).

- Nejednakost: Ako znamo intervale nekih varijabli (npr. ako je lijeva strana produkt i ako mora biti veća od 0, onda možemo zaključiti da oba produkta moraju biti veći od 0). Ovdje računamo intervale varijabli te uzimamo cijele brojeve iz tih intervala. Također možemo sužiti broj brojeva iz intervala koje moramo provjeriti uz dodatne informacije koje sami možemo logički zaključiti npr. ako broj treba biti paran. Također se koristi za zadatke tipa $1/a + 1/b + 1/c = 1$. U tom slučaju možemo pretpostaviti da su sve varijable jednake, u kojem slučaju možemo napraviti nejednakost pa izvesti cijelobrojne vrijednosti. Npr. ako je $1/a + 1/b + 1/c = 1$, moramo zaključiti da su brojevi strogo veći od 1, te onda možemo pretpostaviti da su a , b i c jednaki, što znači da je $3/a \geq 1$, što znači da je $a \leq 3$. Zatim možemo uzeti cijele brojeve iz intervala $[1, 3]$ (u ovom slučaju to su 2 i 3) i provjeriti jesu li rješenja, i tako se granati na druge varijable dok ne dobijemo nekoliko rješenja.